

SUMMARIUM.

Ulyssi diu insomnis nox, ancillarum lascivos discursus animadvertenti, et procorum caedem anxie cogitanti (1-30). Tandem confirmat eum Minerva et recreat somno, ex quo lamentis Penelope excitatus, a Iove fausta omnia pascit atque accipit (31-121). Mane regia domus ornatur sacro Apollinari novae lunae, dum Telemachus procedit in concionem (122-159). Mactandas victimas adducit Eumaeus cum Melanthio et Philoetio, cuius fidelem in se animum Ulysses experitur (160-240). Interea a novis insidiis contra Telemachum deterriti sinistro augurio proci ex concione conveniunt ad prandium; in quo etiam Ulysses adest, a filio curatus, sed ab aliquo procorum crure bubulo petitus (241-344). Exinde oculis ac mente divinitus turbatos iuvenes graviter alloquitur Theoclymenus, et imminens ipsis vaticinatur exitium; quare eum cavillando derisum domo excludunt (345-386). Quae omnia ex propinquo auscultans cognoscit Penelope (387-394).

Ο Δ Υ Σ Σ Ε Ι Α Σ Υ.

Τὰ πρό τῆς μνηστηροφονίας.

Αὐτὰρ ὃ ἐν προδόμῳ εὐνάζετο δῖος Ὀδυσσεύς·
καὶ μὲν ἀδέψητον βοέην στόρεσ', αὐτὰρ ὑπερθεῖν
κώεα πόλλ' οἴων, τοὺς ἰρεύεσκον Ἀχαιοί·

Εὐρυνόμη δ' ἄρ' ἐπὶ χλαῖναν βάλε κοιμηθέντι.
ἔνθ' Ὀδυσσεύς, μνηστήρσι κακὰ φρονέων ἐνὶ θυμῷ, 5

κεῖτ' ἐγρηγορόων· ταὶ δ' ἐν μεγάροιο γυναῖκες
ἦϊσαν, αἱ μνηστήρσιν ἐμισγέσκοντο πάρος περ,
ἀλλήλησι γέλω τε καὶ εὐφροσύνην παρέχουσαι.
τοῦ δ' ὠρίνετο θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν·
πολλὰ δὲ μερμήριζε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν, 10

ἧὲ μεταίξας θάνατον τεύξειεν ἐκάστη,
ἧ ἔτ' ἐῷ μνηστήρσιν ὑπερφιάλοισι μιγῆναι
ὑστάτα καὶ πύματα· κραδίη δέ οἱ ἔνδον ὑλάκτει.
ὥς δὲ κύων ἀμαλῆσι περὶ σκυλάκεσσι βεβῶσα,
ἄνδρ' ἀγνοιήσασ' ὑλάει, μέμονέν τε μάχεσθαι· 15
ὥς ῥα τοῦ ἔνδον ὑλάκτει ἀγαιομένου κακὰ ἔργα·

στήθος δὲ πλήξας, κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ·

Τέτραθι δὴ, κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης,
ἤματι τῷ, ὅτε μοι μένος ἄσχετος ἦσθιε Κύνκλωπ
20 ἰφθίμους ἐτάρονς· σὺ δ' ἐτόλμας, ὄφρα σε μῆτις
ἐξάγαγ' ἐξ ἄντροιο, οἰόμενον θανέεσθαι.

Ὡς ἔφατ', ἐν στήθεσσι καθαπτόμενος φίλον ἦτορ·
τῷ δὲ μάλ' ἐν πείσῃ κραδίη μένε τετληνῖα
νωλεμέως· ἀτὰρ αὐτὸς ἐλίσσετο ἔνθα καὶ ἔνθα.

25 ὡς δ' ὅτε γαστέρ' ἀνήρ, πολέος πυρὸς αἰθόμενοιο,
ἐμπλείην κνίσσης τε καὶ αἵματος, ἔνθα καὶ ἔνθα
αἰόλλη, μάλα δ' ὤκα λιλαίεται ὀπτηθῆναι·

ὡς ἄρ' ὄγ' ἔνθα καὶ ἔνθα ἐλίσσετο, μερμηρίζων,
ὅππως δὴ μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφήσει,

30 μῦνος ἑὼν πολέσι· σχεδόθεν δὲ οἱ ἦλθεν Ἀθήνη,
οὐρανόθεν καταβᾶσα· δέμας δ' ἦικτο γυναικί·

στή δ' ἄρ' ὑπὲρ κεφαλῆς, καὶ μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·

Τίπτ' αὐτὶ ἐγρήσσεις, πάντων περὶ κάμμορε φωτῶν;
οἶκος μὲν τοι ὄδ' ἐστί, γυνή δέ τοι ἦδ' ἐνὶ οἴκῳ,

35 καὶ παῖς, οἷόν πού τις ἐέλδεται ἔμμεναι νῖα.

Τὴν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσ-
σεύς·

ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα, θεά, κατὰ μοῖραν ἔειπες·

ἀλλὰ τί μοι τόδε θυμὸς ἐνὶ φρεσὶ μερμηρίζει,
ὅππως δὴ μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφήσω,

40 μῦνος ἑὼν· οἱ δ' αἰὲν ἀολλέες ἔνδον ἔασιν.

πρὸς δ' ἔτι καὶ τόδε μεῖζον ἐνὶ φρεσὶ μερμηρίζω·

εἵπερ γὰρ κτείναιμι, Διὸς τε σέθεν τε ἔκκητι,

πῆ κεν ὑπεκπροφύγοιμι; τὰ σὲ φράζεσθαι ἀνωγα.

Τὸν δ' αὐτε προσέειπε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·

σχέτλιε, καὶ μὲν τίς τε χερεῖονι πείθεθ' ἑταίρω, 45
 ὅσπερ θνητός τ' ἐστί, καὶ οὐ τόσα μίθεα οἶδεν·
 αὐτὰρ ἐγὼ θεός εἰμι, διαμπερές ἢ σε φυλάσσω
 ἐν πάντεσσι πόνοις· ἐρέω δέ τοι ἕξαναφανδόν·
 εἵπερ πενήκοντα λόχοι μερόπων ἀνθρώπων
 νῶϊ περισταῖεν, κτεῖναι μεμαῶτες Ἄρηϊ, 50
 καὶ κεν τῶν ἐλάσαιο βόας καὶ ἴφια μῆλα.

ἀλλ' ἐλέτω σε καὶ ὕπνος· ἀνίη καὶ τὸ φυλάσσειν
 πᾶννυχον ἐγρήσσοντα· κακῶν δ' ὑποδύσειαι ἦδη.

Ὡς φάτο· καὶ ῥά οἱ ὕπνον ἐπὶ βλεφάροισιν ἔχευεν·
 αὐτὴ δ' ἄψ' ἐς Ὀλυμπον ἀφίκετο διὰ θεάων, 55
 εὔτε τὸν ὕπνος ἔμαρπτε, λύων μελεδήματα θυμοῦ,
 λυσιμελής. ἄλοχος δ' ἄρ' ἐπέγρετο κέδν' εἰδυῖα·
 κλαῖε δ' ἄρ' ἐν λέκτροισι καθεζομένη μαλακοῖσιν.
 αὐτὰρ ἐπεὶ κλαίουσα κορέσσατο ὄν κατὰ θυμόν,
 Ἄρτεμιδι πρῶτιστον ἐπέυξατο διὰ γυναικῶν· 60

Ἄρτεμι, πότνια θεά, θυγάτηρ Διός, αἶθε μοι ἦδη
 ἴον ἐνὶ στήθεσσι βαλοῦσ' ἐκ θυμόν ἔλοιο,
 αὐτίκα νῦν· ἢ ἔπειτά μ' ἀναρπάξασα θύελλα
 οἴχοιτο προφέρουσα κατ' ἠερόεντα κέλευθα,
 ἐν προχοῆς δὲ βάλαι ἀπορρόου Ὠκεανοῖο. 65

ὥς δ' ὅτε Πανδαρέου κούρας ἀνέλοντο θύελλαι·
 τῆσι τοκῆας μὲν φθῖσαν θεοί· αἱ δ' ἐλίποντο
 ὄρφαναὶ ἐν μεγάροισι, κόμισσε δὲ δι' Ἀφροδίτη
 τυρῶ καὶ μέλιτι γλυκερῶ καὶ ἠδέϊ οἴνω·

Ἥρη δ' αὐτῆσιν περὶ πασέων δῶκε γυναικῶν 70
 εἶδος καὶ πινυτήν, μῆκος δ' ἔπορ' Ἄρτεμις ἀγνή,
 ἔργα δ' Ἀθηναίη δέδασε κλυτὰ ἐργάζεσθαι.
 εὐτ' Ἀφροδίτη διὰ προσέστιχε μακρὸν Ὀλυμπον,
 κούρης αἰτήσουσα τέλος θαλεροῖο γάμοιο,

- 75 ἔς Δία τερπικέρανον — ὁ γάρ τ' εὖ οἶδεν ἅπαντα,
 μοῖραν τ' ἀμμορίην τε καταθνητῶν ἀνθρώπων —
 τόφρα δὲ τὰς κούρας Ἀρπυιαὶ ἀνηρείψαντο,
 καὶ ὃ' ἔδοσαν στυγερῆσιν Ἑρυνύσιν ἀμφιπολεύειν·
 ὡς ἔμ' αἰσιώσειαν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
- 80 ἢ ἔμ' εὐπλόκαμος βάλοι Ἄρτεμις, ὄφρ' Ὀδυσῆα
 ὀσσομένη καὶ γαῖαν ὑπο στυγερὴν ἀφιοίμην,
 μηδέ τι χείρονος ἀνδρὸς εὐφραίνοιμι νόημα.
 ἀλλὰ τὸ μὲν καὶ ἀνεκτὸν ἔχει κακόν, ὅππότε κέν τις
 ἤματα μὲν κλαίῃ, πνικινῶς ἀκαχήμενος ἦτορ,
- 85 νύκτας δ' ὕπνος ἔχῃσιν — ὁ γάρ τ' ἐπέλησεν ἀπάντων
 ἐσθλῶν ἠδὲ κακῶν, ἐπεὶ ἄρ βλέφαρ' ἀμφικαλύψει —
 αὐτὰρ ἐμοὶ καὶ ὀνειράτ' ἐπέσσευεν κακὰ δαίμων.
 τῆδε γὰρ αὖ μοι νυκτὶ παρέδραθεν εἶκελος αὐτῶ,
 τοῖος ἔών, οἷος ἦεν ἅμα στρατῶ· αὐτὰρ ἐμὸν κῆρ
- 90 χαῖρ', ἐπεὶ οὐκ ἐφάμην ὄναρ ἔμμεναι, ἀλλ' ὕπαρ ἦδη.
 Ὡς ἔφατ'· ἀντίκα δὲ χρυσόθρονος ἦλυθεν Ἥως.
 τῆς δ' ἄρα κλαιούσης ὄπα σύνθετο δῖος Ὀδυσσεύς·
 μερμήριζε δ' ἔπειτα, δόκησε δὲ οἱ κατὰ θυμὸν
 ἦδη γιγνώσκουσα παρεστάμεναι κεφαλῆφιν.
- 95 χλαῖναν μὲν συνελὼν καὶ κώεα, τοῖσιν ἐνεῦδεν,
 ἔς μέγαρον κατέθηκεν ἐπὶ θρόνου· ἐκ δὲ βοεῖην
 θῆκε θύραζε φέρων· Διὶ δ' εὐξάτο, χεῖρας ἀνασχῶν
 Ζεῦ πάτερ, εἴ μ' ἐθέλοντες ἐπὶ τραφερὴν τε καὶ
 ὕγρην
 ἦγει' ἐμὴν ἔς γαῖαν, ἐπεὶ μ' ἐκακώσατε λίην,
- 100 φήμην τίς μοι φάσθω ἐγειρομένων ἀνθρώπων
 ἔνδοθεν· ἔκτοσθεν δὲ Διὸς τέρας ἄλλο φανήτω.
 Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε μητίετα Ζεὺς·
 ἀντίκα δ' ἐβρόντησεν ἀπ' αἰγλήεντος Ὀλύμπου,

ὑπόθεν ἐκ νεφείων· γήθησε δὲ δῖος Ὀδυσσεύς.
 φήμην δ' ἐξ οἴκοιο γυνή προέηκεν ἀλειτρίς 105
 πλησίον, ἔνθ' ἄρα οἱ μύλαι εἶατο ποιμένι λαῶν·
 τῆσιν δώδεκα πᾶσαι ἐπερῶόντο γυναῖκες,

ἄλφιστα τεύχουσαι καὶ ἀλείατα, μυελὸν ἀνδρῶν.
 αἱ μὲν ἄρ' ἄλλαι εὔδον, ἐπεὶ κατὰ πυρὸν ἄλεσσαν·
 ἢ δὲ μί' οὐπω παύειτ', ἀφανροτάτη δ' ἐτέτυκτο· 110
 ἢ ῥα μύλην στήσασα, ἔπος φάτο, σῆμα ἄνακτι·

Ζεῦ πάτερ, ὅστε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀνάσσεις,
 ἢ μεγάλ' ἐβρόντησας ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
 οὐδέ ποθι νέφος ἐστί· τέρας νύ τεω τόδε φαίνεις. 115
 κοῆνον νῦν καὶ ἐμοὶ δειλῆ ἔπος ὅ,τι κεν εἴπω·

μνηστῆρες πύματόν τε καὶ ὕστατον ἥματι τῶδε
 ἐν μεγάροις Ὀδυσῆος ἐλοῖατο δαῖτ' ἐρατεινὴν·
 οἱ δὴ μοι καμάτω θυμαλγεῖ γούνατ' ἔλυσαν,
 ἄλφιστα τευχούσῃ· νῦν ὕστατα δειπνήσειαν. 120

Ὡς ἄρ' ἔφη· χαῖρεν δὲ κληδόνι δῖος Ὀδυσσεύς,
 Ζηγός τε βροντῆ· φάτο γὰρ τίσασθαι ἀλείτας.

Αἱ δ' ἄλλαι δμῳαὶ κατὰ δώματα κάλ' Ὀδυσῆος
 ἀγρόμεναι ἀνέκαιον ἐπ' ἐσχάρῃ ἀκάματον πῦρ.
 Τηλέμαχος δ' εὐνῆθεν ἀνίστατο, ἰσόθεος φῶς, 125
 εἶματα ἐσσάμενος· περὶ δὲ ξίφος ὄξυ θέτ' ὦμων·

ποσσὶ δ' ὑπὸ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα,
 εἶλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος, ἀκαχμένον ὄξει χαλκῷ·
 στή δ' ἄρ' ἐπ' οὐδὸν ἰών, πρὸς δ' Εὐρύκλειαν ἔειπεν·

Μαῖα φίλη, τὸν ξεῖνον ἐτιμήσασθ' ἐνὶ οἴκῳ 130
 εὐνῆ καὶ σίτῳ; ἢ αὐτῶς κεῖται ἀκηδής;

τοιαύτη γὰρ ἐμοὶ μήτηρ, πινυτή περ' εἴουσα·
 ἐμπλήγδην ἕτερόν γε τίει μερόπων ἀνθρώπων
 χεῖρονα, τὸν δὲ τ' ἀρείον' ἀτιμήσασ' ἀποπέμπει.

- Τὸν δ' αὖτε προσέειπε περίφρων Εὐρύκλεια·
 135 οὐκ ἂν μιν νῦν, τέκνον, ἀναίτιον αἰτιόω.
 οἶνον μὲν γὰρ πῖνε καθήμενος, ὄφρ' ἔθελ' αὐτός·
 σίτου δ' οὐκέτ' ἔφη πεινήμεναι· εἶρετο γὰρ μιν.
 ἀλλ' ὅτε δὴ κοίτιο καὶ ὕπνου μιμνήσκοιτο,
 ἢ μὲν δέμνι' ἄνωγεν ὑποστορέσαι δμωῆσιν·
 140 αὐτὰρ ὄγ', ὡς τις πάμπαν οἷζυρός καὶ ἄποτμος,
 οὐκ ἔθελ' ἐν λέκτροισι καὶ ἐν ῥήγεσσι καθεύδειν,
 ἀλλ' ἐν ἀδευήτῳ βοέῃ καὶ κώεσιν οἴων
 ἔδραθ' ἐνὶ προδόμῳ· χλαῖναν δ' ἐπιέσσαμεν ἡμεῖς.
 Ὡς φάτο· Τηλέμαχος δὲ δι' ἐκ μεγάροιο βεβήκει,
 145 ἔγχος ἔχων· ἅμα τῶγε κίνες πόδας ἄργοι ἔποντο
 βῆ δ' ἴμεν εἰς ἀγορὴν μετ' εὐκνήμιδας Ἀχαιοῦς.
 ἢ δ' αὖτε δμωῆσιν ἐκέκλετο διὰ γυναικῶν,
 Εὐρύκλει', Ὡπος θυγάτηρ Πεισηρορίδαο·
 Ἄγρεϊθ', αἰ μὲν δῶμα κορήσατε ποιπνύσασαι,
 150 ῥάσσατέ τ', ἐν τε θρόνοις εὐποιήτοισι τάπητας
 βάλλετε πορφύρεους· αἰ δὲ σπόγγοισι τραπέζας
 πάσας ἀμφιμάσασθε, καθήρατε δὲ κρητῆρας,
 καὶ δέπα ἀμφικύπελλα τετυγμένα· ταὶ δὲ μεθ' ὕδωρ
 ἔρχεσθε κρήνηνδε, καὶ οἴσετε θᾶσσαν ἰοῦσαι.
 155 οὐ γὰρ δὴν μνηστῆρες ἀπέσσονται μεγάροιο,
 ἀλλὰ μάλ' ἦρι νέονται· ἐπεὶ καὶ πᾶσιν ἑορτή.
 Ὡς ἔφαθ'· αἰ δ' ἄρα τῆς μάλα μὲν κλύον ἦδ'
 ἐπίθοντο.
 αἰ μὲν εἴκοσι βῆσαν ἐπὶ κρήνην μελάνυδρον·
 αἰ δ' αὐτοῦ κατὰ δώματ' ἐπισταμένως πονέοντο.
 160 Ἔς δ' ἦλθον δρησιτῆρες Ἀχαιῶν· οἱ μὲν ἔπειτα
 εὖ καὶ ἐπισταμένως κέασαν ξύλα· ταὶ δὲ γυναῖκες
 ἦλθον ἀπὸ κρήνης· ἐπὶ δὲ σφισιν ἦλθε συβώτης,

τρεις σιάλους κατάγων, οἳ ἔσαν μετὰ πᾶσιν ἄριστοι.
καὶ τοὺς μὲν ῥ' εἶασε καθ' ἕρκεα καλὰ νέμεσθαι,
αὐτὸς δ' αὐτ' Ὀδυσῆα προσηΐδα μελιχίοισιν· 465

Ξεῖν', ἢ ἄρ' τί σε μᾶλλον Ἀχαιοὶ εἰσορόωσιν,
ἢέ σ' ἀτιμάζουσι κατὰ μέγαρ', ὡς τὸ πάρος περ;
τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσ-
σεύς·

αἱ γὰρ δὴ, Εὐμαίε, θεοὶ τισαίατο λώβην,
ἦν οἶδ' ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανόωνται 470
οἴκῳ ἐν ἀλλοτρίῳ, οὐδ' αἰδοῦς μοῖραν ἔχουσιν.

Ὡς οἱ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον. —
ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε Μελάνθιος, αἰπόλος αἰγῶν,
αἶγας ἄγων, αἱ πᾶσι μετέπρεπον αἰπολίοισιν,
δείπνον μνηστήρεσσι· δῶα δ' ἅμ' ἔποντο νομῆες. 475
καὶ τὰς μὲν κατέδησεν ὑπ' αἰθούσῃ ἐριδούπῳ·
αὐτὸς δ' αὐτ' Ὀδυσῆα προσηΐδα κερτομίοισιν·

Ξεῖν', ἔτι καὶ νῦν ἐνθάδ' ἀνιήσεις κατὰ δῶμα,
ἀνέρας αἰτίζων; ἀτὰρ οὐκ ἔξειςθα θύραζε;
πάντως οὐκέτι νῶϊ διακρινέεσθαι οἴω, 480
πρὶν χειρῶν γεύσασθαι· ἐπεὶ σύ περ οὐ κατὰ κόσμον
αἰτίξεις· εἰσὶν δὲ καὶ ἄλλαι δαῖτες Ἀχαιῶν.

Ὡς φάτο· τὸν δ' οὔτι προσέφη πολύμητις Ὀδυσ-
σεύς·

ἀλλ' ἀκέων κίνησε κάρη, κακὰ βυσσοδομεύων.
τοῖσι δ' ἐπὶ τρίτος ἦλθε Φιλοίτιος, ὄρχαμος ἀν- 485
δρῶν,

βοῶν στεῖραν μνηστήρσιν ἄγων καὶ πίονας αἶγας —
πορθμῆες δ' ἄρα τοῦςγε διήγαγον, οἷτε καὶ ἄλλους
ἀνθρώπους πῆμπουσιν, ὅτις σφέας εἰσαφίκηται —

καὶ τὰ μὲν εὖ κατέδησεν ὑπ' αἰθούσῃ ἐριδούπῳ·
 190 αὐτὸς δ' αὐτ' ἐρέεινε συβώτην, ἄγχι παρασιάς·

Τίς δὴ ὄδε ξεῖνος νέον εἰλήλουθε, συβῶτα,
 ἡμέτερον πρὸς δῶμα; τέων δ' ἐξ εὐχεται εἶναι
 ἀνδρῶν; ποῦ δέ νύ οἱ γενεή καὶ πατρὶς ἄρουρα;
 δύσμορος! ἦ τε ἔοικε δέμας βασιλῆϊ ἀνακτι.

195 ἀλλὰ θεοὶ δυόωσι πολυπλάγκτους ἀνθρώπους,
 ὅπποτε καὶ βασιλεῦσιν ἐπικλώσονται οἴζυν.

Ἦ, καὶ δεξιτερῇ δειδίσκετο χειρὶ παρασιάς·
 καὶ μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·

Χαῖρε, πάτερ ὦ ξεῖνε! γένοιτό τοι ἔς περ ὀπίσσω
 200 ὄλβος· ἀτὰρ μὲν νῦν γε κακοῖς ἔχει πολέεσσιν.

Ζεῦ πάτερ, οὔτις σεῖο θεῶν ὀλοώτερος ἄλλος!
 οὐκ ἐλεαίρεις ἀνδρας, ἐπὴν δὴ γείνεαι αὐτός,
 μισγέμεναι κακότητι καὶ ἄλγεσι λευγαλέοισιν.
 ἴδιον, ὡς ἐνόησα, δεδάκρυνται δέ μοι ὄσσε,

205 μνησαμένῳ Ὀδυσῆος· ἐπεὶ καὶ κεῖνον οἴω
 τοιάδε λαίφε' ἔχοντα κατ' ἀνθρώπους ἀλάλησθαι,
 εἴ που ἔτι ζῶει, καὶ ὄρα φάος ἡελίοιο.

εἰ δ' ἤδη τέθνηκε, καὶ εἰν Αἴδαο δόμοισιν,
 ὦ μοι ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ὅς μ' ἐπὶ βουσὶν

210 εἶσ', ἔτι τυτθὸν ἔοντα, Κεφαλλήνων ἐνὶ δήμῳ.

νῦν δ' αἰ μὲν γίγνονται ἀθέςφατοι, οὐδέ κεν ἄλλως
 ἀνδρὶ γ' ὑποσταχύοιτο βοῶν γένος εὐρυμετώπων·

τάς δ' ἄλλοι με κέλονται ἀγνέμεναί σφισιν αὐτοῖς
 ἔδμεναι· οὐδέ τι παιδὸς ἐνὶ μεγάροισι ἀλέγουσιν,

215 οὐδ' ὀπίδα τρομέουσι θεῶν· μεμάασι γὰρ ἤδη
 κτήματα δάσασθαι δὴν οἰχομένοιο ἀνακτος.

αὐτὰρ ἐμοὶ τόδε θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι φίλοισιν
 πόλλ' ἐπιδινεῖται· μάλα μὲν κακὸν, νῆος ἔοντος,

ἄλλων δῆμον ἰκίσθαι, ἰόντ' ἀντήσι βόεσσιν,
 ἄνδρας ἐς ἄλλοδαπούς· τὸ δὲ ῥίγιον, αὖθι μένοντα 220
 βουσὶν ἐπ' ἄλλοτρήησι καθήμενον ἄλγεα πάσχειν.

καὶ κεν δὴ πάλαι ἄλλον ὑπερμενέων βασιλῆων
 ἐξικόμην φεύγων, ἐπεὶ οὐκέτ' ἀνεκτὰ πέλονται·
 ἀλλ' ἔτι τὸν δύστηνον οἶομαι, εἴ ποθεν ἔλθῶν
 ἀνδρῶν μνηστήρων σκέδασιν κατὰ δώματα θείη. 225

Τὸν δ' ἀπαμειβόμενος προσέφη πολύμητις Ὀδυσ-
 σεύς·

βουκόλ', ἐπεὶ οὔτε κακῶ οὔτ' ἄφρονι φωτὶ ἔοικας,
 γινώσκω δὲ καὶ αὐτός, ὃ τοι πινυτὴ φρένας ἵκει·
 τούνεκά τοι ἐρέω, καὶ ἐπὶ μέγαν ὄρκιον ὁμοῦμαι· 230
 ἴστω νῦν Ζεὺς πρῶτα θεῶν, ξενίη τε τράπεζα,

ἰστίη τ' Ὀδυσῆος ἀμύμονος, ἣν ἀφικάνω,
 ἢ σέθεν ἐνθάδ' ἐόντος ἐλεύσεται οἴκαδ' Ὀδυσσεύς·
 σοῖσιν δ' ὄφθαλμοῖσιν ἐπόψαι, αἴ κ' ἐθέλῃςθα,
 κτεινομένους μνηστήρας, οἳ ἐνθάδε κοιρανέουσιν.

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνήρ· 235
 αἰ γὰρ τοῦτο, ξεῖνε, ἔπος τελέσειε Κρονίων·
 γνοίης χ', οἴη ἐμὴ δύναμις καὶ χεῖρες ἔπονται.

Ὡς δ' αὐτῶς Εὐμαῖος ἐπέυξατο πᾶσι θεοῖσιν,
 νοστήσῃσι Ὀδυσῆα πολύφρονα ὄνδε δόμονδε.

Ὡς οἳ μὲν τοιαῦτα πρὸς ἀλλήλους ἀγόρευον. — 240
 μνηστήρες δ' ἄρα Τηλεμάχῳ θάνατόν τε μόρον τε
 ἤστυον· αὐτὰρ ὃ τοῖσιν ἀριστερὸς ἤλυθεν ὄρνις,
 αἰετὸς ὑψιπέτης, ἔχε δὲ τρήρωνα πέλειαν.

τοῖσιν δ' Ἀμφίνομος ἀγορήσατο καὶ μετέειπεν· 245

ὦ φίλοι, οὐχ ἡμῖν συνθεύσεται ἠδε γε βουλή,
 Τηλεμάχοιο φόνος· ἀλλὰ μνησώμεθα δαιτός.

Ὡς ἔφατ' Ἀμφίνομος· τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος.

- ἐλθόντες δ' ἐς δώματ' Ὀδυσσῆος θείοιο,
 χλαίνας μὲν κατέθεντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε·
 250 οἱ δ' ἱέρεον ὄϊς μεγάλους καὶ πίονας αἶγας,
 ἱερεον δὲ σύας σιάλους καὶ βοῦν ἀγελαίην·
 σπλάγχνα δ' ἄρ' ὀπτήσαντες ἐνώμων· ἐν δὲ τε οἶνον
 κρητῆρσιν κερθῶντο· κύπελλα δὲ νεῖμε συβώτης.
 σῖτον δὲ σφ' ἐπένειμε Φιλοίτιος, ὄρχαμος ἀνδρῶν,
 255 καλοῖς ἐν κανέοισιν· ἐφροχόει δὲ Μελανθεύς.
 οἱ δ' ἐπ' ὄνειάθ' ἐτοῖμα προκείμενα χεῖρας ἱαλλον.
 Τηλέμαχος δ' Ὀδυσῆα καθίδρουε, κέρδεα νομῶν,
 ἐντὸς εὔσταθῆος μεγάρου, παρὰ λαῖνον οὐδόν,
 δίφρον ἀεικέλιον καταθείς, ὀλίγην τε τράπεζαν·
 260 παρ δ' ἐτίθει σπλάγχνων μοίρας, ἐν δ' οἶνον ἔχευεν
 ἐν δέπαϊ χρυσέῳ, καὶ μιν πρὸς μῦθον ἔειπεν·
 Ἐνταυθοῖ νῦν ἦσο μετ' ἀνδράσιν οἰνοποτάζων·
 κερτομίας δέ τοι αὐτὸς ἐγὼ καὶ χεῖρας ἀφέξω
 πάντων μνηστήρων· ἐπεὶ οὔτοι δήμιός ἐστιν
 265 οἶκος ὄδ', ἀλλ' Ὀδυσῆος, ἐμοὶ δ' ἐκτίσατο κεῖνος.
 ὑμεῖς δέ, μνηστήρες, ἐπίσχετε θυμὸν ἐνιπῆς
 καὶ χειρῶν· ἵνα μὴ τις ἕρις καὶ νεῖκος ὄρηται.
 Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ὀδάξ ἐν χεῖλεσι φόντες
 Τηλέμαχον θαύμαζον, ὃ θαρσαλέως ἀγόρευεν.
 270 τοῖσιν δ' Ἀντίνοος μετέφη, Εὐπείθεος υἱός·
 Καὶ χαλεπὸν περ ἔοντα δεχώμεθα μῦθον, Ἀχαιοί,
 Τηλεμάχου· μάλα δ' ἡμῖν ἀπειλήσας ἀγορεύει.
 οὐ γὰρ Ζεὺς εἶασε Κρονίων· τῷ κέ μιν ἦδη
 παύσαμεν ἐν μεγάροισι, λιγὺν περ ἔοντ' ἀγορητήν.
 275 Ὡς ἔφατ' Ἀντίνοος· ὃ δ' ἄρ' οὐκ ἐμπάζετο μύθων.
 κήρυκες δ' ἀνά ἄστν θεῶν ἱερὴν ἑκατόμβην
 ἦγον· τοὶ δ' ἀγέροντο καρηγομόωντες Ἀχαιοὶ

ἄλσος ὕπο σκιερὸν ἑκατηβόλου Ἀπόλλωνος.

Οἱ δ' ἐπεὶ ὤπτησαν κρῆ' ὑπέριτερα καὶ ἐρύσαντο,
μοῖρας δασσάμενοι δαίνυντ' ἐρικυδέα δαῖτα· 280

πὰρ δ' ἄρ' Ὀδυσσῆϊ μοῖραν θέσαν, οἱ πονέοντο,
ἴσην, ὡς αὐτοὶ περ ἐλάγχανον· ὡς γὰρ ἀνώγει
Τηλέμαχος, φίλος υἱὸς Ὀδυσσῆος θεῖοιο.

Μνηστήρας δ' οὐ πάμπαν ἀγήνορας εἶα Ἀθήνη
λάβης ἴσχεσθαι θυμαλγέος· ὄφρ' ἔτι μᾶλλον 285
δὴν ἄχος κραδίην Λαερτιάδην Ὀδυσῆα.

ἦν δέ τις ἐν μνηστήρσιν ἀνήρ, ἀθεμίστια εἰδώς,
Κτήσιππος δ' ὄνομ' ἔσκε, Σάμῃ δ' ἐνὶ οἰκίᾳ γαίην·
ὅς δὴ τρι κτεάτεσσι πεποιθὼς θεσπεσίοισιν
μνάσκειτ' Ὀδυσσῆος δὴν οἰχομένοιο δάμαρτα. 290
ὅς ῥα τότε μνηστήρσιν ὑπερφιάλοισι μετηύδα·

Κέλνυτέ μεν, μνηστήρες ἀγήνορες, ὄφρα τι εἶπω·
μοῖραν μὲν δὴ ξεῖνος ἔχει πύλαι, ὡς ἐπέοικεν,
ἴσην· οὐ γὰρ καλὸν ἀτέμβειν, οὐδὲ δίκαιον,
ξεῖνους Τηλεμάχου, ὅς κεν τάδε δῶμαθ' ἴκηται. 295
ἀλλ' ἄγε οἱ καὶ ἐγὼ δῶ ξεῖνιον· ὄφρα καὶ αὐτὸς
ἦε λοετροχόῳ δῶη γέρας, ἦε τῷ ἄλλῳ
δμῶων, οἱ κατὰ δῶματ' Ὀδυσσῆος θεῖοιο.

Ὡς εἰπὼν, ἔρῳψε βοῶς πόδα χειρὶ παχείῃ,
κείμενον, ἐκ κανέοιο λαβῶν· ὁ δ' ἀλεύατ' Ὀδυσσεύς, 300
ἦκα παρακλίνας κεφαλὴν· μείδησε δὲ θυμῷ
Σαρδάνιον μάλα τοῖον· ὁ δ' εὐδμητον βάλε τοῖχον.
Κτήσιππον δ' ἄρα Τηλέμαχος ἠνίπαπε μύθῳ·

Κτήσιππ', ἦ μάλα τοι τόδε κέρδιον ἐπλετο θυμῷ·
οὐκ ἔβαλες τὸν ξεῖνον· ἀλεύατο γὰρ βέλος αὐτός. 305
ἦ γὰρ κέν σε μέσον βάλον ἔγχει ὀξυόεντι,
καὶ κέ τοι ἀντὶ γάμοιο πατῆρ τάφον ἀμφεπονεῖτο

- ἐνθάδε. τῷ μὴ τίς μοι ἀεικείας ἐνὶ οἴκῳ
 φανέτω· ἦδη γὰρ νοέω καὶ οἶδα ἕκαστα,
 310 ἔσθλά τε καὶ τὰ χέρεια· πάρος δ' ἔτι νήπιος ἦα.
 ἀλλ' ἔμπης τάδε μὲν καὶ τετλάμεν εἰσορόωντες,
 μήλων σφαζομένων, οἴνοιό τε πινομένοιο,
 καὶ σίτου· χαλεπὸν γὰρ ἐρουκακέειν ἕνα πολλούς.
 ἀλλ' ἄγε, μηκέτι μοι κακὰ ῥέζετε δυσμενέοντες·
 315 εἰ δ' ἦδη μ' αὐτὸν κτεῖναι μενεαίνετε χαλκῷ,
 καὶ κε τὸ βουλοίμην, καὶ κεν πολὺ κέρδιον εἴη
 τεθνάμεν, ἢ τάδε γ' αἰὲν ἀεικέα ἔργ' ὄρασθαι,
 ξείνους τε στυφελίζομένους, δμῳάς τε γυναικάς
 ὕστιάζοντας ἀεικελίως κατὰ δῶματα καλά.
 320 Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ.
 ὄψε δὲ δὴ μετέειπε Δαμαστορίδης Ἀγέλαος·
 ὦ φίλοι, οὐκ ἂν δὴ τις ἐπὶ ῥηθέντι δικαίῳ
 ἀντιβίοις ἐπέεσσι καθαρπτόμενός χαλεπαῖνοι·
 μήτε τι τὸν ξεῖνον στυφελίζετε, μήτε τιν' ἄλλον
 325 δμῳών, οἱ κατὰ δῶματ' Ὀδυσσῆος θείοιο.
 Τηλεμάχῳ δέ κε μῦθον ἐγὼ καὶ μητέρι φαίην
 ἦπιον, εἴ σφωῖν κραδίη ἄδοι ἀμφοτέροιν.
 ὄφρα μὲν ὑμῖν θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἐώλπει,
 νοστήσειν Ὀδυσῆα πολύφρονα ὄνδε δόμονδε,
 330 τόφρ' οὔτις νέμεσις μενέμεν τ' ἦν, ἰσχέμεναί τε
 μνηστῆρας κατὰ δῶματ'· ἐπεὶ τόδε κέρδιον ἦεν,
 εἰ νόστισ' Ὀδυσσεύς, καὶ ὑπότροπος ἴκετο δῶμα·
 νῦν δ' ἦδη τόδε δῆλον, ὅτ' οὐκέτι νόστιμός ἐστιν.
 ἀλλ' ἄγε, σῆ τάδε μητρὶ παρεζόμενος κατάλεξον,
 335 γήμασθ', ὅστις ἄριστος ἀνὴρ καὶ πλεῖστα πόρῃσιν·
 ὄφρα σὺ μὲν χαίρων πατρώϊα πάντα νέμῃαι,
 ἔσθων καὶ πίνων· ἢ δ' ἄλλου δῶμα κομίζῃ.

Τὸν δ' αὖ Τηλέμαχος πεπνυμένος ἀντίον ἦν ἰδὼν·
 οὐ μὰ Ζῆν', Ἀγέλαε, καὶ ἄλγεα πατρὸς ἐμοῖο,
 ὅς πονεῖ τῆλ' Ἰθάκης ἢ ἔφθιται ἢ ἀλάληται, 340
 οὔτι διατρίβω μητρὸς γάμον· ἀλλὰ κελεύω
 γήμασθ', ὣς κ' ἐθέλη, ποτὶ δ' ἄσπετα δῶρα δίδωμι.
 αἰδέομαι δ' ἀέκουσαν ἀπὸ μεγάροιο δῖεσθαι
 μύθῳ ἀναγκαίῳ· μὴ τοῦτο θεὸς τελέσειεν.

Ὡς φάτο Τηλέμαχος· μνησιτῆρσι δὲ Παλλὰς Ἀθήνη 345
 ἄσβεστον γέλω ὤρσσε, παρέπλαγξεν δὲ νόημα.
 οἱ δ' ἤδη γναθμοῖσι γελοίων ἀλλοτρίοισιν·
 αἰμοφόροντα δὲ δὴ κρέα ἦσθιον· ὅσσε δ' ἄρα σφείων
 δακρυόφιν πίμπλαντο· γόον δ' ὤϊετο θυμός.
 τοῖσι δὲ καὶ μετέειπε Θεοκλύμενος Θεοειδής· 350

Ἄδειλοί, τί κακὸν τόδε πάσχετε; νυκτὶ μὲν ὑμεῶν
 εἰλύαται κεφαλαί τε πρόσωπά τε, νέρθε τε γούνα.
 οἰμωγὴ δὲ δέδηε, δεδάκρυνται δὲ παρειαί·
 αἵματι δ' ἐρῶδάταται τοῖχοι, καλαί τε μεσόδμοι·
 εἰδώλων δὲ πλέον πρόθυρον, πλείη δὲ καὶ ἀυλή, 355
 ἱεμένων Ἐρεβόςδε ὑπὸ ζόφον· ἥλιος δὲ
 οὐρανοῦ ἔξαπόλωλε, κακῇ δ' ἐπιδέδρομεν ἀχλὺς.

Ὡς ἔφαθ'· οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπ' αὐτῷ ἠδὺ γέ-
 λασσαν.

τοῖσιν δ' Εὐρύμαχος, Πολύβου παῖς, ἦρχ' ἀγορεύειν·
 Ἀφραίνει ξεῖνος νέον ἄλλοθεν εἰληλουθῶς. 360
 ἀλλὰ μιν αἶψα, νέοι, δόμον ἐκπέμψασθε θύραζε
 εἰς ἀγορὴν ἔρχεσθαι· ἐπεὶ τάδε νυκτὶ εἴσκει.

Τὸν δ' αὖτε προσέειπε Θεοκλύμενος Θεοειδής·
 Εὐρύμαχ', οὔτι σ' ἄνωγα ἐμοὶ πομπῆας ὀπάζειν·
 εἰσὶ μοι ὀφθαλμοί τε καὶ οὐατα καὶ πόδες ἄμφω, 365
 καὶ νόος ἐν στήθεσσι τετυγμένος οὐδὲν ἀεικής.

τοῖς ἔξειμι θυραῖζε, ἐπεὶ νοέω κακὸν ὑμῖν
 ἐρχόμενον, τό κεν οὔτις ὑπεκφύγοι οὐδ' ἀλέαιτο
 μνηστήρων, οἳ δῶμα κατ' ἀντιθέου Ὀδυσῆος
 370 ἀνέρας ὑβρίζοντες ἀτάσθαλα μηχανάσθε.

Ὡς εἰπὼν, ἐξῆλθε δόμων εὐναιεταόντων·
 ἴκετο δ' ἐς Πείραιον, ὃ μιν πρόφρων ὑπέδεκτο.
 μνηστήρες δ' ἄρα πάντες ἐς ἀλλήλους ὀρούωντες,
 Τηλέμαχον ἐρέθιζον, ἐπὶ ξείνοις γελοῶντες·
 375 ὧδε δέ τις εἶπεσκε νέων ὑπερηγορόντων·

Τηλέμαχ', οὔτις σεῖο κακοξενώτερος ἄλλος·
 οἶον μὲν τινα τοῦτον ἔχεις ἐπίμαστον ἀλήτην,
 σίτου καὶ οἴνου κεχρημένον, οὐδέ τι ἔργων
 ἔμπαιον, οὐδέ βίης, ἀλλ' αὐτως ἄχθος ἀρούρης.

380 ἄλλος δ' αὐτέ τις οὔτος ἀνέστη μαντεύεσθαι.
 ἀλλ' εἴ μοί τι πίθιοι, το κεν πολὺ κέρδιον εἶη·
 τοὺς ξείνους ἐν νηϊ πολυκλήϊδι βαλόντες
 ἐς Σικελούς πέμψωμεν, ὅθεν κέ τοι ἄξιον ἄλφοι.

Ὡς ἔφασαν μνηστήρες· ὃ δ' οὐκ ἐμπάζετο μύθων·
 385 ἀλλ' ἀκέων πατέρα προσεδέροκετο, δέγμενος αἰεὶ,
 ὅπποτε δὴ μνηστήρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφήσει.

Ἡ δὲ κατάντησιν θεμένη περικαλλέα δίφρον
 κόρη Ἰκαρίοιο, περίφρων Πηνελόπεια,
 ἀνδρῶν ἐν μεγάροισιν ἐκάστου μῦθον ἄκουεν.
 390 δεῖπνον μὲν γὰρ τοίγε γελοῖωντες τετύκοντο
 ἠδὺ τε καὶ μενοεικές, ἐπεὶ μάλα πόλλ' ἴερευσαν·
 δόρπου δ' οὐκ ἂν πως ἀχαρίστερον ἄλλο γένοιτο,
 οἶον δὴ τάχ' ἔμελλε θεὰ καὶ καρτερός ἀνὴρ
 θησέμεναι· πρότεροι γὰρ ἀεικέα μηχανόωντο.